

Datum
2019-09-06

Diarie nr
5.3.1-1904-0316

Ert datum
2019-04-25

Er beteckning
M2018/00221/Ke

Vår referens
Peter Flyhammar

Miljödepartementet
Kemikalieenheten
m.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar om ansökan om slutförvar av kärnbränsle och kärnavfall enligt kärntekniklagen

Bakgrund

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) har hos Strålsäkerhetsmyndigheten ansökt om tillstånd enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet till anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall. Strålsäkerhetsmyndigheten har berett ansökan och överlämnat frågan med eget yttrande till regeringen. SKB har efter föreläggande inkommit med ett yttrande i regeringens ärende.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på SKB:s kompletterande yttrande.

Remissvaret ska ha kommit in till Miljödepartementet senast den 13 september 2019. SGI har dag som ovan också besvarat remiss i anknytande ärende M2018/00217/Me.

Historiken bakom SKB:s yttrande som nu är ute på remiss kan förenklat sammanfattas enligt följande:

- SKB har hos Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) ansökt om tillstånd enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet till anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall.
- SSM har granskat och remissbehandlat ansökan och lämnat ett yttrande till regeringen daterat 2018-01-23.
- I en skrivelse från Miljödepartementet har SKB beretts tillfälle att (daterat 2018-06-01)
 - yttra sig om mark- och miljödomstolens yttrande till regering om ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till anläggning i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall (daterat 2018-01-23) i de delar som är av betydelse för kärntekniklagen,
 - inkomma med förslag på villkor om tillstånd enligt kärntekniklagen.
 - SKB har senare även beretts tillfälle att yttra sig om andra skrivelser som lämnats in till regeringen i ärendet.
- Yttrande från SKB, daterat 2019-02-27

SKB:s yttrande innehåller följande:

- Yrkande och förslag på villkor för tillstånd enligt kärntekniklagen. Dessa har justerats i enlighet med formuleringar som föreslagits av SSM. Därutöver föreslår SKB att ett särskilt tillstånd ges för utökad mellanlagring i Centralt mellanlager för använt kärnbränsle (Clab).
- SKB:s synpunkter på SSM:s yttrande till regeringen beträffande tillstånd enligt kärntekniklagen.
- SKB:s kommentarer med anledning av MMD:s yttrande till regeringen avseende tillåtligheten enligt miljöbalken.
- SKB:s kommentarer på skrivelser som inkommit till regeringen.
- SKB:s slutsatser.

Underlag

Remissmissiv (dnr M2018/00221/Ke), Kemikalieenheten, Miljödepartementet, 2019-04-25.

Yttrande enligt kärntekniklagen, daterat 2019-02-27.

Bilaga 1a – Komplettering om kapselintegritet.

SGI:s kompetensområde

SGI är en förvaltningsmyndighet för geotekniska och miljögeotekniska frågor, och ska vara pådrivande i frågor som syftar till en säker, ekonomisk och miljöanpassad samhällsutveckling inom det geotekniska området. Myndigheten ska även medverka till att de nationella miljökvalitetsmålen nås och bidra med underlag och expertkunskap i det arbete som regeringen bedriver nationellt och inom Europeiska unionen.

SGI:s ställningstagande

SGI har inte varit delaktigt i granskningar av SKB:s ursprungliga tillståndsansökan, vilket innebär att SGI:s granskning baseras på en genomgång av det tillgängliga materialet (se ovan).

SGI har tyvärr inte kunskap för att kunna lämna synpunkter på de kompletterande utredningar och yttrande som SKB avgett avseende kapselns skyddsförmåga (bilaga 1a).

I SKB:s yttrande anges att modifieringar av de tekniska lösningarna i kärnbränsleförvaret kan bli aktuella på grund av den tekniska utvecklingen och att undermarknanläggningen kan behöva anpassas till de rådande geologiska förhållandena för att uppfylla strålsäkerhetskraven. SKB bedömde i ansökan att ett bemyndigande till SSM skulle vara ett sätt att hantera sådana konflikter. SSM har emellertid i yttrandet till regeringen anfört att SSM kan godkänna större ombyggnader eller större anläggningsändringar i en tillståndsgiven kärnteknisk verksamhet i enlighet med myndighetens generella tillsynsmandat enligt kärntekniklagen och att ett särskilt bemyndigande inte behövs.

SGI anser att det är viktigt att det verkligen finns möjligheter att genomföra förändringar av undermarksanläggningen och deponeringstekniken med hänsyn till den tekniska utvecklingen under tiden fram till den slutliga förslutningen om 60-70 år samt den fortsatta kunskapsinhämtning som successivt sker kring de verkliga geologiska förhållandena på förvaringsnivån, så att bästa möjliga teknik garanterat används, optimering av förvarsplats och deponeringshål sker och att strålsäkerhetskraven uppfylls.

SGI vill i detta sammanhang också betona vikten av att SKB även beaktar de kvarstående osäkerheter som kommer att finnas på grund av att det inte i detalj går att undersöka och karaktärisera i berget i deponeringshåll närmaste omgivning, även om man beaktar ny teknik. Indirekta metoder, såsom olika typer av geofysik, kommer troligen även i en framtid att vara belastade med tolkningsutrymmen som skapar osäkerheter. Det kan därför i ett deponeringshålls nära omgivning förekomma sprickzoner, porositet, omvandlingar och annat som kanske skulle orsakat diskvalificering av ett deponeringshåll om det upptäckts där. De fysiska, kemiska och mekaniska egenskaperna som sådan ”okänd” geologi bidrar med, med tanke på hållens integritet i olika framtidsscenarioer behöver beaktas.

SGI anser dessutom att domstolens förslag att regeringen bör överväga en lagändring avseende arbetstid för vattenverksamhet är en viktig fråga.

Beslut

Beslut i detta ärende har tagits av undertecknad generaldirektör Åsa-Britt Karlsson efter föredragning av avfalls- och deponitekniker Peter Flyhammar. Berggrundsgeolog Johan Berglund och Peter Flyhammar har sammanställt SGI:s synpunkter.

STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT

Åsa-Britt Karlsson

Peter Flyhammar

Handläggare
Mugdim Islamovic

m.registrator@regeringskansliet.se

Kompletterande yttrande i ärende om tillståndsprövning enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet av anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall

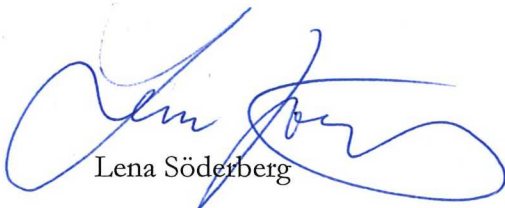
Sveriges geologiska undersökning (SGU) har den 25 april 2019 tagit emot ovanstående ärende för yttrande. Med anledning av detta vill SGU framföra följande.

SGU har ingen kompetens att yttra sig över kopparkapselns integritet.

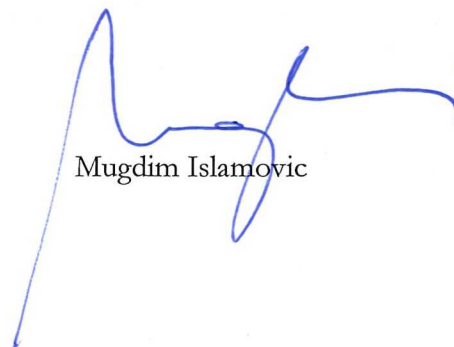
I övrigt har SGU inga synpunkter i rubricerat ärende.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Lena Söderberg.

I den slutliga handläggningen av ärendet har även juristen Sara Nordström och statsgeologer Klas Arnerdal och Anna-Klara Elenström deltagit. Enhetschef Mugdim Islamovic har varit föredragande.

Lena Söderberg

Mugdim Islamovic